УДК 811.161.2’38:82-7
Біленко Т.Г.[1], Терлецький В.В.[2]
[1] доц. НУ «Запорізька політехніка»
[2] студ. гр. КНТ-115 НУ «Запорізька політехніка»

ФУНКЦІОНУВАННЯ ЛІНГВОСТИЛІСТИЧНИХ ЗАСОБІВ КОМІЧНОГО В УКРАЇНСЬКІЙ МОВІ ПЕРІОДУ ВІЙНИ

Т.Г. Біленко, В.В. Терлецький

Війна – це не лише трагедія, але й потужний каталізатор творчості та мовної еволюції. Гумор став значною зброєю українців в інформаційній війні та механізмом психологічного захисту. Він виконує функцію соціальної консолідації, створюючи спільний культурний код. Мовні засоби гумору постійно еволюціонують, проявляючи зміни суспільних настроїв, очікувань та військової реальності. «Мова війни» привертає увагу українських мовознавців, які досліджують медійні, художні та розмовні дискурси, що відображають соціокультурні трансформації, спричинені широкомасштабною війною (Андрій Бондаренко, Олександр Завальнюк, Марія Кислюк, Тетяна Мартинова, Ірина Масенко, Оксана Мельник, Сергій Степаненко, Наталія Сюта). Дослідники відзначають збагачення лексики новотворами, використання шиболетів, трансформацію власних назв та розширення семантичного поля термінів на позначення зброї й політичних явищ.

Метою роботи є визначення лінгвостилістичних засобів комічного в українській мові упродовж російської агресії.

У сміховому дискурсі російсько-української війни широко задіяно ресурси різних кодів лінгвокультури, зокрема антропного. Стилістично навантаженими є низка онімів, передусім антропоніми, що позначають українське військово-політичне керівництво (Буданов, Залужний, Зеленський), які супроводжує спектр позитивної оцінки – суспільно-політичної, морально-етичної, інтелектуальної тощо: *«Кирило Олексійович Буданов – губернатор Бєлгородської області»*.

Одним із найпоширеніших антропонімів у гумористичному просторі періоду війни є ім'я Бандера, що пояснюється негативною оцінкою цієї історичної постаті в наративах країни-агресора. Лінгвістичні механізми створення комічного ефекту ґрунтуються переважно на грі антропонімами, переносному переосмисленні, актуалізації прецедентних значень та контрасті між очікуванням і результатом.

Прізвища державних лідерів Америки та Європи – союзників України *(Байден, Джонсон, Шольц, Макрон*) – виступають виступають носіями як позитивних, так і негативних оцінок. Це зумовлено не лише їхнім функціонуванням у вербальних контекстах, а й аксіологічними сигналами прецедентних медійних повідомлень, які відображають або готовність допомагати Україні озброєнням, або нерішучість у наданні засобів захисту від агресії*: «Валяти Шольца»* – бути нерішучим, *«Глибока стурбованість ООН»* – робити вигляд, що ти дуже стурбований, але при цьому нічого не робити».

Звільнення від впливу російської культури чітко простежується в тому, як українці почали називати зимові свята. Це добре видно на прикладі протиставлення образів Діда Мороза та Святого Миколая, які перетворилися на своєрідні мовні символи російськості та українськості, ставши контекстуальними антонімами: *Цього року Дєд Мороз не прилетить, працює ППО України. А Святий Миколай прийде.*

Отже, український гумор постає як динамічна лінгвокультурна система, яка функціонує в умовах війни та формує новий, потужний пласт сучасної української мови. Мова військового гумору активно продукує нові національні міфи, символи й ідіоми, зміцнюючи національну ідентичність.